

30.10.2025

Järvenpään kaupunki
PL 41
04401 Järvenpää

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto Pohjois-Wärtsilän osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2025-015348 T 10 03 01

Järvenpään kaupunki on pyytänyt Keski-Uudenmaan alueelliselta vastuumuseolta lausuntoa Pohjois-Wärtsilän osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Museo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristöjen ja arkeologian vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Kaavasuunnittelun tavoitteena on tutkia mahdollisuudet lisätä kaupungin yritystonttitarjontaa kaupungin strategian, Yleiskaava 2040:n periaatteiden ja ympäristön asettamien reunaehtojen mukaisesti. Osayleiskaavan lähtökohtaisena ydintavoitteena on isojen työpaikkatonttien tarjonnan lisääminen. Samassa yhteydessä tutkitaan myös pienempien työpaikkatonttien sijoittamismahdollisuutta.

Yleiskaava 2040:n tarkistus koskee nykyisen Wärtsilän työpaikka-alueen pohjois- ja länsipuolella olevia; Järvenpään luoteiseen kulmaan sijoituvia alueita. Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Tuusulan kunnan rajaan, Tuusulan kunta tulee myös lännessä lähelle, mutta varsinaisesti suunnittelualue rajautuu lännessä Helsinki-Tampere-päärataan. Idän ja etelän suuntaan rajaavia ovat nykyisen Wärtsilän työpaikka-alueen lisäksi, pohjoisessa Nummenkylän asutus, ja etelässä Vähänummentie. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 130 ha. Se on suurelta osin rakentumatonta metsä- ja peltomaata, mutta sisältää paikallisesti pientaloasutusta. Nykyinen asutus sisältää kolme paikallisesti arvokasta kulttuuriympäristökohdetta.

Kulttuuriympäristökohteet sijaitsevat Purolan aseman ympäristössä, jonka liepeille on syntynyt muutakin historiallisesti kerroksellista arkkitehtuuria. Historiallisen peruskartta-analyysin perusteella alueelta saattaa löytyä jo tunnistettujen kohteiden ohella potentiaalisia kulttuuriympäristökohteita. Tämän johdosta Keski-Uudenmaan alueellinen vas-

30.10.2025

tuumuseo esittää, että osayleiskaavan yhteydessä alueen rakennuskanta selvitetään perusteellisemmin rakennusinventointiin tukeutuen.

Arkeologia

Järvenpäässä on tehty kaupungin yleiskaavoituksen (Järvenpään yleiskaava 2040) yhteydessä historiallisen ajan arkeologisten kohteiden inventointi vuonna 2017 (Vuoristo Katja/Museovirasto). Historiallisen ajan arkeologisten kohteiden osalta inventointitilanne on siis hyvä.

Kunnan esihistorialliset kohteet on inventoitu Jaakko Sarkamon toimesta vuonna 1965 (osana Suur-Tuusulan inventointia) ja esihistoriallisten kohteiden inventointi on päivitetty vuonna 2001 (Lesell Kreetta/ Museovirasto). Museoviraston nykysuositusten perusteella esihistoriallisen ajan muinaisjäännösinventointi on vanhentunut, eikä em. inventointien raporteista täysin selviä inventoitu alue.

Järvenpään arkeologisille kohteille sekä kaava-alueille on edellä mainittujen koko kunnan kattavien inventointien lisäksi kohdistettu suppeampia tutkimuksia, inventointeja, koekaivauksia ja arkeologista valvontaa (esimerkiksi Järvenpää Träskända vuosina 2014, 2020, Tervanokka 2014, Ainola 2020, Vanhakylän kartano 2017, Vanhakylä Hiirimäki 2021, Änäs sekä Anni-tädin kylä 2023, Terholan uusi asuinalue 2025).

Pohjois-Wärtsilän osayleiskaavan suunnittelualueelta ei tunneta entuudestaan arkeologisia kohteita, mutta vuonna 2025 alueelle on merkitty Museoviraston ylläpitämään rekisteriin yksi ns. havaintokohde sekä aivan osayleiskaava-alueen lähiympäristöön kaksi muuta havaintokohdetta. Havaintokohde tarkoittaa kohdetta, joka on tunnistettu laserkeilaus tai muun paikkatietoaineiston pohjalta, mutta kohdetta ei ole tarkastettu maastossa. Arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta alueella on siis selvitystarvetta.

Pohjois-Wärtsilän osayleiskaavan alueelle sijoittuu Etu-Horna -havaintokohde (muinaisjäännösrekisteritunnus 1000059739), joka on mahdollinen hiilimiilu. Kohde sijaitsee Emalitie 10 teollisuuskiinteistön ja sen pohjoispuolella kulkevan Purolantien välisellä metsäalueella. Museoviraston arkeologi on tunnistanut kohteen Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta (tuotantoalue: Helsinki 2020) tekemiensä havaintojen perusteella. Paikantamisessa on käytetty apuna U-NET -mallia (Anttiroiko et al. 2023).

Kahdesta muusta havaintokohteesta (myös mahdollisia hiilimiiluja) toinen, Wärtsilä niminen havaintokohde (muinaisjäännösrekisteritunnus 1000059725) sijaitsee Wärtsilän teollisuusalueella Emalitien eteläpuolella ja toinen nimeltä Jampankorpi (muinaisjäännösrekisteritunnus

30.10.2025

1000059726) kaava-alueen itäpään tuntumassa Neulaspolun etelänpuoleisessa metsässä.

Havaintokohde Etu-Horna on Järvenpään yleiskaavan perusteella jäämässä viheralueelle. Kohteen luonne ja laajuus on tarkastettava maastossa kaavahankkeen aikana, jotta kohde tulee huomioon otetuksi ja jotta sen säilyminen turvattaisiin. Maastotarkastuksen voi tehdä Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon arkeologi. Samassa yhteydessä vastuumuseon arkeologi voi tarkastaa potentiaalisia alueita osayleiskaavan suunnittelualueelta ja lähialueelta. Vastuumuseo tiedottaa tekemistään havainnoista Järvenpään kaavoitusta.

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

4 (4)

30.10.2025

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.